

חב"ד וחברון ציר זמן

כותב כ"ק אדמו"ר האמצעי:

כידוע שכל התפילות צריכות לעלות למעלה דרך פתח של גן-עדן הארץ על-כן התפילה שמתפללים אצל מערת המכפלה היא רצויה ומקובלת ממש, לפי שיש בקבלה בידינו ששם היה פתחו של גן-עדן ממש.

מכתב הגאון החסיד רבי שמעון מנשה חייקין, הרב האשכנזי הראשון של חברון, ותלמיד של אדמו"ר האמצעי:

מעיד אני מה שראיתי בעיני המכתב יד קדשו, שכתב האדמו"ר האמצעי נבג"מ, לאנ"ש דפה עיה"ק בשנת תקפ"ג בעת שנתיסד הישוב של אנ"ש בחברון ת"ו. וכתב בזה"ל: מצאתי כתוב בשם הרדב"ז, שכל מי שיש לו אחוזת נחלה בעיה"ק חברון ת"ו יהיה ניצול מחיבוט הקבר, ואדמו"ר בעצמו קנה פה עיר הקודש את הבית הכנסת הקטנה (הנקראת בפי כל בית הכנסת אברהם אבינו, כמובא הסיפור על זה בספר עמק המלך בהקדמתו פ' עשיירי יעו"ש נפלאות) על שמו, כדי שיהיה לו אחוזת נחלה בעה"ק חברון ת"ו.

- 7 שנים לפני מצרים - הוקמה העיר חברון ("וחברון שבע שנים נבנתה לפני צען מצרים").
- תתק"ל - פטירת אדם הראשון וקבורתו בחברון.
- ב"פ"ה - פטירת שרה אמנו ורכישת מערת המכפלה ע"י אברהם אבינו.
- בתמ"ט - כלב בן יפונה מבקר בחברון ("ויעלו בנגב ויבא עד חברון").
- בתפ"ח-ה'תק"ב - כלב בן יפונה, נשיא שבט יהודה, נוחל את סביבות העיר חברון.
- בתתפ"ד - תחילת מלכות דוד המלך בחברון.
- ה'שכ"ו - רבי משה די וידאש, מחבר הספר "ראשית חכמה", מתמנה לרבה של חברון. אדמו"ר הזקן הורה לחסידים ללמוד את ספרו. במיוחד, נוהגים חסידים, ללמוד פרקים מספרו לקראת החתונה.
- ה'תקפ"א-ה'תקפ"ג - הקמת הישוב החב"די בחברון ע"י אדמו"ר האמצעי. אדמו"ר האמצעי רוכש "בית כנסת" לנחלה עבורו בחברון. חברון הופכת בירת חב"ד בארץ ישראל.

- ה'תר"ה - עלייתה לחברון של הרבנית מנוחה רחל, בתו של אדמו"ר האמצעי. מכונה "אם היישוב היהודי בחברון". הרבנית הופכת לדמות המשפיעה ביותר בחברון.

בית שניאורסון בחברון

ביתה של הרבנית מנוחה רחל, בתו של אדמו"ר האמצעי

בית הכנסת שקנה אדמו"ר האמצעי בחברון

י"ט כסלו בחברון: "שטריימל" ו"לעקאח"

בכל מקום בעולם נערך חג י"ט כסלו לפי אופי המקום. בארצנו הקדושה ובמיוחד בחברון, שהייתה מרכז עדת חסידי חב"ד בארצנו, היו מתהדרים בגדי שבת כמנהג ארץ ישראל. החסידים היו מתהדרים בכובע ה"שטריימל" ובקפוטת צבעונית שנסכו אווירת חג גם ברחוב. זקני חב"ד בארצנו וזקני משפחת בית הרבי מתארים את אווירת השמחה ביום זה כמו בשמחת תורה או פורים. הרבה מנהגים קשורים ליום זה. נסתפק בציון מנהגה של הרבנית הצדקנית מנוחה רחל נ"ע, אם קהילת חב"ד בחברון, שכל בני העיר היו באים לבקרה ביום זה, והיא נהגה לחלק פרוסת "לעקאח" לכל אחד.

"פירוש המילות"

חיבור ששלח אדמו"ר האמצעי לחברון לתלמידו החסיד ר' ישראל יפה

ה'תשל"ז - בליל שמחת-תורה הורה הרבי לשגריר ישראל באו"ם, מר חיים הרצוג, להכריז מעל בימת האו"ם שבהיותו לוי, חברון שייכת לו. הרצוג נשא נאום כזה באו"ם ואף פעל להנפקת מסמך רשמי של האו"ם עם הפסוקים המתארים את רכישת מערת המכפלה ע"י אברהם אבינו.

ה'תשל"ט - קבוצת נשים, ובהן הגב' **שרה נחשון**, מתיישבות ב"בית הדסה" בחברון. הרבי כינה אותן "בנות צלפחד".

תשמ"ב - נחשף קברה של הרבנית מנוחה רחל ע"י פרופ' **בן ציון טבגר**. הגה"ח הרב **שמואל אלעזר היילפרין**, יו"ר איגוד הצאצאים, מייסד עלייה מסורתית לקברה ביום פטירתה כ"ד שבט, ובכך מחדש את הקשר הקדום של חסידי חב"ד עם חברון.

כ"ד שבט תשמ"ב
העלייה הראשונה לקבר הרבנית מנוחה רחל
הרב הלפרין מעניק "ספר הצאצאים" לפרופ' טבגר שחשף את הקבר

חב"ד חברון - במהלך השנים מוקם "בית חב"ד קריית ארבע-חברון" ושלוחי הרבי בחברון (הרב **ויקטור עטיה**, הרב **דני כהן**, הרב **יוסי נחשון**, הרב **פאלע ברוד**, הרב **איציק ניימרק** ועוד) פועלים גדולות ונצורות עם יהודי העיר, חייליה והמוני מבקריה. נכסי חב"ד זכו לעדנה. בית הכנסת של אדמו"ר האמצעי חזר לפעול, "כולל מנוחה רחל" פתח את שעריו בחלקת חב"ד בחברון, בית חב"ד מפואר הוקם בקריית ארבע ועוד כהנה וכהנה.

הרבי כותב:
ולכן, אחרי עומדו בניסיון זה - העקידה - תכלית העילוי, הרי "ותמת שרה" (שרומז על הגוף, כנ"ל), כיוון שהשלים כל עבודתו בגופו וזהו שהגויעה היא לא מצד עבודת הנשמה בלבד, אלא ב'קריית ארבע' - שקאי על הגוף שהוא מד' יסודות... מתאים לפירוש הב'... ד' זוגות... אדם, "עפר מן האדמה", אברהם - "נמשך אחריך כמים". יצחק, עולה על-גבי האש... אלא ש"היא חברון" - שעל-ידי עבודה זו מתחבר הגוף עם עצם הנשמה ועם עצמות ומהות.

ה'תרס"א - רבי חיים חזקיה מדיני, מחבר ה"שדי חמד" מתמנה לרבה של חברון. בין השנים תש"ח-תשי"ב הרבי בשליחות חותנו הרבי הרי"צ, הדפיס את סדרת ספרי ה"שדי חמד".

"שדי חמד"
ספרו של רבה של חברון שנדפס ע"י הרבי

ה'תרס"ח - אדמו"ר הרש"ב קונה את "בית רומנו" ושטחים סביבו.

"בית רומנו"
נחלת אדמו"ר הרש"ב בחברון ומשכנה הראשון של ישיבת "תורת אמת"

ה'תרס"ח - החסיד ר' **משה מעשל גלבשטיין**, תלמיד ה"צמח צדק" (והרבי מקוצק), נפטר ונקבר בחברון.

ה'תרע"ב - אדמו"ר הרש"ב מייסד בעיר את ישיבת "תורת אמת" ושולח לחברון את המשפיע ר' **זלמן הבלין** ותלמידים (ביניהם: ר' אלתר שמחוביץ', ר' האטשע פייגין, התמים הילקע פוצ'פער ועוד).

ה'תרע"ד - בעקבות מלחמת העולם הראשונה, הישיבה נסגרת והמשפיע והתלמידים מגורשים מהארץ.

ה'תרפ"ט - אדמו"ר הרי"צ מבקר בחברון, מתפלל ב"מדרגה השביעית", ובאישור חריג, נכנס גם לתוך מערת המכפלה.

ה'תרפ"ט - פרעות תרפ"ט. קהילת חב"ד בחברון נכחדת.

ה'תשכ"ז - במלחמת ששת הימים חברון חוזרת לידיים יהודיות.

ה'תשל"ז - בליל שמיני-עצרת הורה הרבי לערוך "הקפות" בחברון. ההוראה בוצעה בד' מר-חשון באותה שנה במערת המכפלה.